

25 ✓

עלון המשק

גבעת חיים הקיבוץ המאוחד

עלון מס' 1022

יב בכטלו השל"ד
7 בדצמבר 1973

בננו - חברנו

נ ע ס א ג מ י

נפל במילוי תפקידו

נולד בגבעת-חיים בשנת 11.10.1947 - בנם של רחל ויצחק אגמי

נפל בסיני 5.12.1973

עומדים וכואבים עם המשפחה מול קברו הרענן

ה א י ש ה ת י

וְאִישׁ חַי אֵל לְבוֹ סוּחַ: מַעֲבֹד עֲבֹד
קָרַב. קָרוּ אֶת דִּינָךְ חוֹתְכָה.
וְאִתָּה אֵל תֹּאמַר: יְסוּדֵי מַעֲשֵׂי.
יְסוּדֵךְ מִן הַזֶּר שֶׁנִּפְל תַּחֲתֶיךָ.

יְסוּדֵךְ מִן הַזֶּר. יְסוּדֵךְ מִן הַחַי
שֶׁנִּפְל בְּקִרְבוֹת הָעָרִים אוֹ הַבְּיָא.

וְהַחַי כִּה אָמַר: זֶה אֲשֶׁר מִדְּרוּ
לִי נַפְשִׁי לְשָׁלֵל, לֹא יָקוּם לְתוֹכָה
אֶךְ דוֹמֵם בּוֹרֵידי, כְּבִסוּלֵם אֲדָם
עִם חַיֵּי גַם חַיֵּי עוֹלָם יַחַד.

עִם חַיֵּי, בְּקוֹמָם וּבְלִכְתָּם בְּדֶרֶךְ,
בְּגַם חַיֵּי הַזֵּרִים עוֹלָם חַרֵּשׁ.

זֶהוּ טִבַּע הַקֶּת וְדִינָהּ. כִּמוֹ תְּנַאי
וְכִמוֹ חֵק בַּל יוֹפֵר קִבְעָה הִיא
כִּי זֶהוּ בְּעוֹמְסִיָּה אִישׁ מֵת וְאִישׁ חַי.
כִּי נוֹשָׂאִים הֵם בְּמוֹט בְּשָׁנִים.

כִּי נוֹשָׂאִים הֵם בְּמוֹט בְּשָׁנִים,
בְּכָרִיִּים וְאֲחִים כִּמוֹ אֵשׁ וְמַיִם.

נחן אלתרמן

במחיצתו של בן-גוריון

עם מותו של בן-גוריון נזכר אני בחקופה שהייתי עמו כשומר ראשו (הראשון).
אין צורך ואין ברצוני לצייר את דמותו ואישיותו. רק על מספר אפיזודות שנשארו בזיכרוני
אני רוצה לספר.

השנה 1937. המאורעות בעיצומם. הייתי מגוייס בהגנה של ירושלים שמפקדה היה אז
'עקוב פח ז"ל. אחר כך וצורפתי לפלוגת שדה (פ"ש) שמפקדה היה יצחק שדה ז"ל. יום
אחד נקראתי 'יצעקוב פח שהודיע לי שמעחה אני אחראי לבטחוננו של דוד בן-גוריון, יושב
ראש של הנהלת הסוכנות, וצמוד אליו במשך 24 שעות. גם הזהיר אותי שהתפקיד לא חמיד קל,
בן-גוריון איש דגזן ואימפולסיבי מאוד ומשנה מפעם לפעם את תוכנית יומנו - כמו
ביקורים, פגישות ונסיעות וכו' - בלי הודעה מוקדמת. שאלתי רק אם הוא יודע על תפקידי,
אמר לי: 'אומנם כן - אך איננו מדו צה מכך שיהיה לו שומר ראש. אמרתי שזה גם לא לפי
רצוני. פת ענה: "החשובה לשנינו: זה לא יעזור, זאת פקודה!" וחייב אותי מייד לגשת
לבן-גוריון ברחביה, שם התגורר בזמן שהוחו בירושלים. לקחתי את החפצים האישיים ואת
הנשק ועשייתי כפי שנדרשתי. אך קבלת הפנים אצל בן-גוריון לא הייתה נעימה ביותר. הוא
כעס וצעק "אינני רוצה ואינני צריך שמירה אישית. חלך מאיין שבאת!" עניתי לו בשקט
ובהתאפקות שגם אני לא רוצה ולא צריך את זה - אף על פי שאני חושב שזה נחוץ בימים
אלה. אחת יודע מי נתן לי את הפקודה. אולי תצליח לבטל אותה, אחרת אני מחוייב למלא
אותה. - הוא נירגע, הושיט לי יד, שאל מי אני, מאיין אני וכו'. אני הוספתי שנשחל
שנינו לא להקשות אחד על השני. - כך התחלתי בתפקיד החדש שלי.

אך עוד באותו הערב הייתה לי התנגשות הרבה יותר קשה. הלכנו יחד, רק שנינו, (פולה
לא הייתה בירושלים) לפנסיון שבקרבה, לאכול ארוחת ערב וחזרנו למקום מגורינו. בן-גוריון
התחיל לכחוב ואני קראתי. בשעה 10 בערב שאלתי אם הוא עוד יצא. הוא ענה: לא. ניצלתי את
הזדמנות והלכתי לקחת את החפצים ואת הנשק שלי. ניזכרתי שהזהירו אותי, שאפשר וישנה את
תוכניותי. לכן ולשם ביטחון נעלתי את הדלת החיצונית. חזרתי בערך כעבור שעה. בן-גוריון
קפץ מכסאו, ראשו אדום כולו וצעק בכול כוחו: "מה אחת חושב לך? אחת סוגר אותי כמו כלב?
אינני מסכים לזה!" אמרתי לו שוב שהוא יודע את כחובתו של מי שיכול לשחרר אותנו מן
הקשר בנינו. אני נעלתי את הדלת כי הרי אמרת שלא תצא. אומנם אני משוכנע שזה היה חשוב
בשבילך לעזוב את הדירה, אבל אני מילאתי את הפקודה לא לאפשר לך לצאת לבד, לא כל שכן
בלילה! גם סיפרתי לו שהלכתי לקחת את החפצים שלי. מעתה, אמרתי, כבר לא יהיה צורך לסגור
את הדלת, כי כבר לא אלך בלעדיך. מאז הסתדרנו די טוב.

בחל-אביב קיבלתי חדר בבית שלו בשדרות הקק"ל. נסענו למקומות רבים. לפני יציאתנו
הודעתי חמיד על תוכניותי למפקדת המרחב המתאים. פולה העידה לי לפעמים שאני צריך לשמור
היטב על בן-גוריון. פעם היא חשבה שאני הולך רחוק מידי אחריו ופעם אחרת חשבה שיותר מידי
קרוב. אמרתי לה שאני עושה לפי הבנתי ואינני זקוק להדרכה. אבל בדרך כלל הסתדרנו טוב.
בן-גוריון עצמו היה אמיץ מאוד. בנסיעות הוא לקח גם אקדה (פופי קטן) ולא חשש משום דבר
ומשום מקום.

זוכר אני את ביקורנו בצפת. הודעתי כרגיל למפקדת ההגנה בצפת. גם שאל אביגור נסע
אחנו. בדרך נכנסנו לסג'רה שם ביקר את האיכר אצלו הוא עבד בחקופה הראשונה שלו בארץ.
הגענו לצפת בכביש הראשי. מול הדואר היה מחסום של חביות ועל ידן מספר שוטרים אנגליים.
בן-גוריון שאל מה פשר המחסום. הסג'ר נט האנגלי אמר שמסוכן ליהודים לעבור לצד השני (וגם
מפקד ההגנה במקום הזהיר אותנו). אז קפץ בן-גוריון ושאל "ממתי יש לכם הזכרה לחלק את הארץ
או את צפת?" שאל הסג'ר נט: מה אתה רוצה לשוה שם? בכעס ובצעקה אמר בן-גוריון: "זה לא
עסק" והוסיף קללה עסיכית. כולם הסמיקו - אך השוטרים פתחו את הדרך. נסענו ועברנו בשלום
פרט למספר אבנים פרט למספר אבנים שילדים ערבים ידו במכונית.

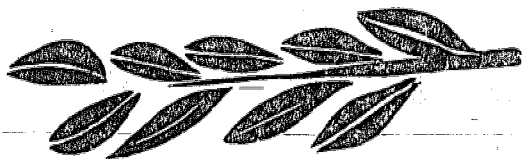
בהתנגשות נוספת עם בן גוריון, ידעתי: הפעם הוא צדק!
 נסענו לבן-שמואל לבקר את יצחק גרינברגים ז"ל. היינו צריכים לחזור לחל-אביב. אך הביקור
 ארך זמן רב והלילה הפחיע אותנו. קיבלתי הודעה ממיפקדת המרחב בחדרה שלא כדאי לנסוע
 בלילה היזהר ולפי הידיעות היה חשש רציני שתהיה איזו פעולה מצד הערבים. הודעתי מייד
 לבן-גוריון וליהר החברים שלא נוסעים הלילה הביתה וביקשתי מחברי בן-שמואל להכין מקומות
 לינה. בן-גוריון קפץ וצעק: "כן נוסעים עכשיו!" אמרתי שאני לא נותן לנסוע ואם יהיה הכרח
 אוציא את האוויר מהגלגלים. לא היחה ברירה וסידרו אותנו יפה ללינה בבן-שמואל. --
 כבר מזמן לא הייתי בבית בגבעת-חיים ועכשיו אני נמצא בבן-שמואל כל כך קרוב למשק.
 החלטתי לנצל את ההזדמנות ולקפוץ לכמה שעות הביתה. הנהג הסכים להסיע אותי, אחרי שכולם
 הלכו לישון. נסענו דרך שכונת ברנדייס ודרך החולות. בבית נהקבלתי בשמחה גדולה.
 למחרת נודע לבן-גוריון על הנסיעה שלי. קיבלתי "מנה" כזאת שלא אשכח אותה. "אומנם"
 אמרתי לו "אני אחראי לבטחונך, אך אהה אינך אחראי לביטחוני!". אך ידעתי שהחשובה צולעת
 ושאני לא צדקתי.

עם הזמן התקרוצו יותר ויותר, גרתי ואכלתי עם כל המשפחה. ראיתי את היחס החם ואת
 האהבה והדאגה של אשתו פולה ושל הילדים, כמו כן את דאגתו של בן-גוריון למשפחתו. בן-
 גוריון עבד קשה והרבה שעות. הוא לא הכיר בילוי כמו קולנוע, תיאטרון או קונצרט. רק
 בהיותו בירושלים הלך מפעם לפעם ליצחק בן-צבי ז"ל לשחק שח-מט למשך שעה או שעתים.
 יצחק בן-צבי הכין והגיש את החה והעוגיות - אחר כך גם שטף את הכלים. השתתפתי בהרבה
 שיחות ובירורים של שני האישים - כמובן רק בתוך שומר. בן-גוריון התכוונן לנסוע לחוץ
 לארץ ואז ביקשתי וקיבלתי שיחרור - וחזרתי הביתה.

אף-על-פי שהתפקיד לא היה נעים וגם די קשה, אינני מצטער אף רגע שהייתי זמן רב
 במחיצתו של בן-גוריון. הרגשתי וידעתי שאני קרוב לאחד האנשים הגדולים והדגולים של
 הזמן הזה והדבר גרם לי לסיפוק רב.

והנאב גדול על פטירתו.

זיגי

מחוך "טללים" - עלון קיבוץ עין זיוון מיום 30 בנובמבר 1973.

אהרון זמיר

נולד בגבעת-חיים ב-13 אוקטובר 1946 ---- נפל בקרב בסיני.
 הגיע לעין זיוון במסגרת שנת שרות במרץ 1969.

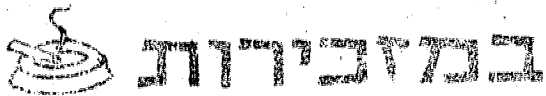
אהרון. אהרון המוכן תמיד לעזור ולעשות. לחת עצה טובה ולשפר. אהרון עם העיקשות והבטחון,
 עם כוחו העז יל הסביר ולשכנע בצדקתו. אהרון שאינו מוכן לוותר.
 לוקח על עצמו תפקידים ומבצע - עם כל הלב. כמקשר גרעין, או בגן-הירק, כמקשרם של קבוצות
 מתנדבים, רכז בניין או האחראי על הקליטה.

כאן קבע את ביתו ואת כל המרץ הקדיש כדי לחת לאנשים הבאים הרגשה טובה, הרגשת בית -
 כשם שהוא הרגיש. לקח חופש מהמשק כדי לבדוק את הפנים מחוך החוץ, ולאסוף בסף לטיול. את
 הנסיעה לחו"ל דחה כי ביקשו ממנו לחזור לעין-זיוון ולקחת על עצמו תפקידים. לפני שנפלך
 הפגזים הראשונים על המשק עוד הספיק להנציח במצלמתו את רגע הפרידה של לפני הפינוי. כל
 זמן הישיבה במיקלט, לא היה שקט. דאג. ביקש רכב כדי שיוכל להגיע ליהינה.
 הוא נסע ולא חזר.

|x|x|x|x|x|x|

אחת החברות מג"ח שלחה כפרים לחיילים - וקיבלה את החתובה הזאת:
 לכבוד החברה היקרה! עם כל חיילי היתודה אני כואב אתך את כאבך בנפול בנך.
 אנו מודים לך ומעדיצים את דאגתך לחיילים אחרים, אחים למאבק.
 אנו מבקשים מרגוע לנפשנו בקריאת ספרים. ואת - מי יתן ותנחמי בפרוס השלווה והשלום על
 הארץ!

בשם היחידה
 ד.ט.

מהישיבה ב-30/11:

שטרונים לעזרת קרובים

בחקופת המלחמה ומצב החירום, התעורר הצורך לעזור למשפחות בניס וקרובים מחוץ למשק. הנסיעות נעדכו ללא היאום עם סידור העבודה. בדיון שהתקיים במזכירות הובן הצורך, אבל הובעה הדעה שהנסיעות חייבות להיערך בחיאום עם גורמי המשק והעבודה.

סוכם: להקים וועדה לענין זה בהרכב עדה בארי, חנה ממלוק ואשר צפריד או יואל קציר (לפי האפשרות שלהם להשתתף).

מעחה יש לפנות לוועדה זו והיא חרון ותחליט ככול פנייה לגופה.

מחיר הק"מ לחבר בנסיעות פרטיות: עם עלייה מחירי הדלק התעורר הצורך בדיון מחודש במחיר הק"מ לחבר בנסיעות פרטיות.

סוכם: להעלות את מחיר הק"מ מ-13 ל-15 אג ולהשאיר ארפציה לדיון נוסף בנושא.

אורי מטיאם הודיע למזכירות כי הוא מבטל עתה את יציאתו המתוכננת לתופש בחו"ל.

באשפה

מתאריך 1/12/73

א) ניתנה הוראה לוועדה ההכשרה ולמזכירות לכדוק מחדש את תוכנית ההכשרה לאור צורכי המשק במצב החירום ולזיר צורכי החברים שאישרו בתוכנית ההכשרה של השל"ד. במידה ויציעו שינויים - הם יובאו לדיון באסיפה.

ב) לאור מצב כוח האדם הוחלט להנהיג תורנות שבת אחת לשלושה שבועות. תוספת ימי העבודה חוזר לחבר. ההצעה שהתוספת לא תוחזר, תיבדק מאוחר יותר ע"י וועדת המשק וכוח אדם.

כן הוחלט לפנות לכל מי שיצא ממעגל החודנויות כי ישוב אליו במידה וזה ביכולתו. המזכירות תפעל להבאת חברינו המגוישים בתנועה והעובדים בעבודה חוץ לעבודה בבית ליומיים בשבוע.

ג) נידחתה ההצעה לבחור בדורון לדרר לאקונומיה. נחקלה הצעה לפנות לרחל שולד בבקשה להמשיך בתפקידה בחקופת החירום, מכיוון שהחלפתה עכשיו תיגרם לנזקים בחחום הרגיש של האקונומיה.

ד) נמסר הסבר על המילווה מרצון שחרמו חברים באופן פרטי. כסף זה, במידה וישאר כתרומה לא ישמש לקניית אגרות חוב - נושאות ריבית, אלא יחשב כתרומה ממש למשרד הבטחון או הוועד למען החייל.

לאחר האסיפה: ביקש פנחס בוצוביץ להודיע - בעניין לקיחת ימי אמן בחקופת המלחמה והחירום - כי מאז פרוץ המלחמה ובמשך כל מצב החירום, אין הוא לוקח ימי אמן.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

ת ג ו ב ה

בעקבות דברים קשים שנאמרו לחבר - נמקרה לא לאדם הנבון.

ד ו ק א ישנם אצלנו חברים שאינם "לוקחים" ימי אמן מתחילת המלחמה ותורמים אותם לעבודה במשק.

ד ו ק א יש אצלנו חברים, אשר עובדים יותר, אך אינם רושמים את כל השעות הנוספות.

.... ולא צריך להשחיר כל כך, כי חיינו אפורים בלאו הכי ומחפשים ניצוצות של אור....

חברים העוסקים בימים אלה בשטח התרבות, או/ו בשטחים אחרים המספקים לנו את אותם הניצוצות, כדי שלא נשכח (תחת סיסמת ימי החירום) - וזה אינו קל - משקיעים גם הרבה מזמנם הצטי, נוסף למעט השעות הניתנות להם מסידור העבודה. אל נקשה עליהם ונצא נשכרים ולא מופסדים.

י ו ם ה מ ט פ ל ח

בחיבת בני הקיבוצים

בכיתה ז' מתכוננים לחוג השנה אח חג הכר-מצווה. אחת המשימות שהילדים קיבלו על עצמם היא "יום המטפלת". הם נפגשים עם ילדי כיתה ג', אבל לא כדגיל כדודגל או במשחק אחר, אלא בחור "מורים ומטפלות". ביום זה המורה - המחנכת של כיתה ג' יצאה לחופשה ובמקומה ילדי כיתה ז' מלמדים תנ"ך, חשבון וכל שאר השיעורים לפי התוכנית בכיתה זו. גם המטפלות של כיתה ג' חופשיות באותו היום וילדות מכיתה ז' מחליפות אותן. "אז איך מסתדרים העניינים ביום המטפלת?" את זאת לא שאלנו את בני המצווה אלא דווקא את הקטנים, חניכי כיתה ג'.

מספר ילד: "בבוקר היה חשבוך. איזה "כיתה" במקום ללמוד עשינו משחקים בכפל ובחילוק. אולי גם מזה למדנו משהו".

ספרה ילדה: "הכי טוב יהיה לנו כצהריים: הבנות מכיתה ז' יביאו תפוחי אדמה ויטבנו לנו צ'יפס. ואחרי הצהריים הולכים לנוח אצל ההורים!"

כלל לא היו מתנגדים ש"יום המטפלת" יהיה להם יום יום!

מסע ידידות הולנד - ישראל

בחוזר מביה-הספר המשותף "חוף-הכרמל" אנו קוראים המטרה: הפגנת הערכה והזדהות עם חושבי הולנד. הכוונה: אנחנו - המזדהים. אופניים. דכב חובלה. הביצוע: ביום ד' 5 בדצמבר '73.

בשעה 15.00 תצא ההפגנה מגשר בר-יהודה בצפון ח"א דרך רחוב איבן גבירול עד כיכר העיריה. בכיכר: נשמיע את דברינו ונשמע נציגים מת"א.

(נדלג באן על הדברים הארבוניים והטכניים שבחוזר).

מהלך ההפגנה: יקשטם בדגלונים וכרזות (יש להכיןם בכיתה) ויחארגן לנסיעה בשורות חד תיות של 5 זוגות אופניים בשורה. הקפידו על הסדר, בכדי שיהיה טעם לדבר ולא מהומה כללית!

ב ה צ ל ח ה !
י ר ז מ י ה ה פ ג נ ה

.x.x.x.x.x.

ה מתן צב"ס

ב א י ם ו ה ו ל כ י ם

1. קבוצת הדנים הגיעה עם הפסקת האש ומונה 18 איש, מהם רק 6 בחורים. זאת היא קבוצה לא יהודית שתיכננה את בואה אלינו עוד לפני פרוץ המלחמה. עוד בארץ מולדתם קיבלו הסבר ותדריך טובים על המלחמה והראו הבנה רבה למצבנו בעבודה ולמה שנדרש מהם. מלבד 2 בחורים, שאחד מהם עובד בחשמליה והשני בשרברבות, עובדים כולם יום-יום בקטיף - ומרוצים מעבודתם. דוכם יישארו אצלנו 6 חודשים, אחדים פחות מזה. ההדרכה, ההסברה והטיפול בקבוצה זו בידי אלכס רמג' ודוד ויקר. רצוי מאוד שמתנדבים אלה יהיו מאומצים ע"י חברים אלא זה צריך לכלול את כולם ולא רק חלק מהם. פניה זו מופנית במיוחד למשפחות צעירות ולאמהות צעירות שבעליהן מגוייסיים, להן מתנדבת יכולה לעזור רבות ושתיהן יצאו נשכרות מהאימוץ.

2. הקבוצה מדרום אפריקה הגיעה רק לפני ימים מספר ומונה 15 איש (8 בנות ו-7 בנים). זאת היא קבוצה של צעירים יהודים שרובם למדו עברית בבי"ס ולהפתעתנו הנעימה אפשר לשוחח אהם בעברית. מבחינה איכותית זאת היא קבוצה מובחרת של מדריכים מתנועת הנוער הציוני הכללי בדרום-אפריקה ולהם רק מגרעה אחת: באו רק ל-10 ימים ויהיו בסה"כ רק חודש ימים בארץ! אלינו הגיעו אחרי שלמדו שבוע ימים בסמינר בגבעת-חביבה ומכאן - אחרי שילמדו אצלנו "עבודה" ו"קיבוץ" במשך תקופה קצרה כל כך! - יצאו לטיולים כדי להכיר את הארץ. כולם בני 18 וסטודנטים באוניברסיטאות, אשר עם שובם לארצם מיועדים לכהן כמדריכים ומנהיגים בתנועתם. חברים שמוכנים להזמין לארוחת ארבע מהקבוצה הזאת - יפנו לפדות.

3. בעתיד הקרוב נקבל כל 10 ימים קבוצה אחרת של נוער יהודי באמצעות הסוכנות היהודית, דרכה קיבלנו גם את הקבוצה מדרום-אפריקה. בעוד שבוע תגיע קבוצה מאוסטרליה, בינדאר מדריכים מארצות שונות, אחריהם שוב 30 חבר'ה מאוסטרליה ואחרי זה עוד פעם קבוצה קטנה-משם.

עלון המשק באנגלית מקוצר בשביל כל המתנדבים יוצא שוב בימים אלה ע"י קבוצת המטפלים והמטפלות.

ל מ ר ד כ י ס ג ל

במלאות לו 70 שנה

אחולים לבנים

הפגנת אהדה בעיר רורשאך (שויצריה)

"פדוה, הזוכרת את אה וילפריד, המתנדב משויצריה?"
"איזו שאלה, זוכרת גם זוכרת! נעים הליכות, שקט, מוכן תמיד לעזור, מתלהב ממדינת ישראל ומהקיבוץ - בחור חמד! עבד הרבה במטבח ושם אהבו אותו מאוד. מה קרה עמו?"
"לא כלום - הכל בסדר - אלא מצאתי שמו מופיע בסקירה על ערב מוקדש למדינת ישראל ולקיבוץ. הערב התקיים בשויצריה בעיר דורשאך, באולם גדול - הנה לך לקט מתוך אותו העיתון:"

הפגנה ברורשאך "למען ישראל"

יחד מ-30 אישים מהאיזור דורשאך חתמו על פניה לציבור "פרו-ישראל". המיבצע החל באסיפה באולם של העירייה.

חבר המועצה הלאומית, דרצנט האוניברסיטה בסנט-גלן, ד"ר הנס שמיד, קרא לכונן שלום אמיתי לבמזרח הקרוב, אשר יבטיח לישראל בטחון וגבולות מוכרים. אין להגיע לשלום כזה אלא ע"י דו־חורים ופשרות של כל הנוגעים בדבר. היווה וגם הערבים וגם הישראלים מסכימים לג'נבה כמקום לניהול משא ומתן, תהיה לארצנו הזדמנות לייצור את האווירה החיובית הנחוצה לקיום שיחות שלום.

השניה בין הדוברים היחה ד"ר סאלציה לנדמן מסנט-גאלן. תוך כדי מבט כללי ורחב על ההיסטוריה תיארה הוגת הדיעות היהודית את גורלם המיוחד של היהודים. "לא מוצדק לטעון שישראל אינה הולכת לקראת הערבים", אמרה "ודיפתח היהודים בעיראק מוכיחות שליהודים אין אפשרות להיות בשלום בתוך מיעוט לאומי בתוך מדינה פלשתינאית". היא הזכירה את האיומים לדחוק קודם את ישראל לקווי הפסקת האש משנת 1948 כדי אח"כ להשמיד אותה כליל. גם חיל האום לא יוכל למנוע את זאת. בסיום הרצאתה, שנחקלה בחשומת לב מרובה, העירה המרצה: "דווקא שווייצריה, שדומה לישראל בתור מדינה דמוקרטית קטנה בין שכנים גדולים יחד ושכנים מסוכנים לפעמים, צריכה להוכיח הבנה למצבה הקשה של ישראל, הכנה שנובעת מיחס אחד וממידה של יחס מוסרי אמיתי.

אחרי זה מסרו 2 סטודנטים לדפואה על ביקורם בישראל ועל חוויותיהם בתור מתנדבים בקיבוצים. בסיפורו של וילפריד הדינגר ("האיש שלנו" המתנדב מגבעת-חיים - הערת העורך) ניכרה טיפה של עצב וטיפה של געגועים לשמש של ישראל וליופיה של הארץ השופעת. הוא סיפר על האנשים החרוצים והעליזים ותמונותיה של המורה מ. ברסל ליוו והדגימו את סיפורו. קבוצה של ידידי קיבוץ צעירים שרה שירים אחדים כמעבר להרצאתה הקצרה של מדגריט שיטיל, המוסיקאית, שעבדה 5 שנים בישראל. היא ציינה את האירוניה הטראגית בגורלו של עם ישראל, עם רודף שלום בכל לבבו ואשר מתפרסם כעת דווקא ע"י אירועים מלחמתיים. היא סיפרה על צה"ל ועל העם שלוקח כחלק כולו בגורלו של כל יחיד והדגימה את רצונו לשלום ולשיתוף פעולה עם שכניו ע"י הדוגמא של הגשרים הפתוחים מעל הירדן.

העורך אלברט אגר, סגן הנשיא של וועד הפעולה "פרו-ישראל", הודה למרצים ולמשתתפים והמליץ על מפעל ההתרמה הכספית.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

הקבוצה והקיבוץ בישראל על ספרו של אליעזר שושני.

מה אתה יודע על קיבוץ מעלה-גלבוע? ועל קיבוץ לביא, הוכל לומר לי איפוא הוא שוכן וכמה חברים בו. ואולי אתה יודע לאיזו תנועה ארצית שייך הקיבוץ מבוא-חרון? האם נהירים לך תולדותיו המעניינים מאוד של קיבוץ עין-השלושה שנוסד כבר בשנת 48 ועד היום יש בו רק 123 חברים (ו-93 ילדים), כמה קרקע שייכת לו, באיזה איזור בארץ נמצא הקיבוץ הזה ולאיזו תנועה הוא שייך? ופרטים על הקיבוצים שדה-יואב, אלומות, בית-ניד או קבוצה גזר ידועים לך? מה בכלל האינפורמציה שלנו על קיבוצים אחרים שאינם השכנים שלנו?

בחקרוכה "100 שנות ההתיישבות" היה ביתן ובו חבליט - ענק של מפת מדינת ישראל. החילה נדלקו נורות אדומות בודדות: נקודות ההתיישבות הראשונות עוד מהמאה הקודמת. אחרי זה נדלקו נורות בצבע אחר, אף הן במרכז הארץ והגליל - התיישבו של העלייה השנייה. ושוב נורות בצבע אחר - הפעם ההתיישבות של העלייה השלישית. ועוד נדלקו אורות ושוב עשרות נקודות נוספות. וכן הלאה עד אשר נדלקו גם הנורות שמסמלות את ההתיישבות החדשה ביותר של הימים האלה והצטרפו לכל יתר האורות של התקופות הקודמות והנה מפת הארץ מוארת בשלל האורות של מאות רבות הקיבוצים והמושבים ממשגב-עם ואל-רום בצפון ועד לקיבוץ כרם שלום במערב והתיאחות משואה במזרח ועד לקיבוץ איילות בדרום. באפקטים של אור וצבע הופגנו בקיצור נמרץ תולדות ההתיישבות בארץ ישראל - הן תולדות בניין הארץ. אם כי מאות מבקרים הצטופפו לפני מפת ענק זו, היחה באותו ביתן "אטרקציה" אחרת שמשכה עוד הרבה יותר קהל והשלימה למעשה את תמונת המפה של ההתיישבות. הצפיפות ליד האטרקציה הזאת היחה איומה ורוב רובם של המבקרים ויתרו מראש על החור הארוך, מה עוד שכלל לא יכלו להבין מה רואים שם ומה מקבלים שם, כי מוני הסקרנים הסתירו את מוקד הצטופפות.

הסחורה שמכרו שם בחינם, אין כסף, היתה לא פחות ולא יותר מאשר אנו רוצים - "מידע" בשפתנו. מחשב אלקטרוני קיבל שאלות וחנך שניות פלט את החשובות. רצית לדעת, למשל, הכול על רגל אחת, על המושב כפר חוגלה - מסרת את שאלתך בע"פ למקצול המחשב, הוא זיהה את המספר הסיידורי של אותו ישוב ולחץ על כמה כפתורים שמעבירים את שאלתנו לתוך המחשב פנימה ותוך שניות מעטות הופיעה התשובה במסגרת מובלסת: "כפר חוגלה", צורת ההתיישובות, האיזור, מספר המחשבים, מספר הילדים, שטח האדמה, כמות המים, ענפי החקלאות ותולדות הישוב - כל זה מעודכן לפי 1 בינואר 73. בחור צעיר שעמד לידי ניסה את בקיאותו של המחשב בנוגע לאחד הקיבוצים הקטנים והנידחים ביותר ושאל על קיבוץ גרופיה ובין רגע קיבל: שייך לאיחוד הקבוצות והקיבוצים, באיזור הערבה, 36 חברים, 2 ילדים, 1,064,000 ממ"ק מים לשנה מ"מקורות", 50 מ"ש גשם במוצע, 778 דונם אדמה, מזה 400 גידולי שדה - 22 דונם מטעים, עלה על הקרקע ב-1966 -- אני בעצמי שאלתי על גבעת חיים המאוחד - וקראתי בתשובה פרטים על משקנו שבעצמי לא ידעתי ארום. ובכן; אינפורמציה מעודכנת - זה דבר חשוב מאוד. צריך לדעת את העובדות על הקיבוצים.

לא תמיד ישנה חערוכה כזאת (פעם למאה שנה!) ולא תמיד עומד לרשותנו מחשב אלקטרוני (וזה חבל מאוד!) ומקורות האינפורמציה שלנו על הקיבוצים היו עד כה דלילים, בלתי מדויקים ובלתי מעודכנים ובכלל היה קשה מאוד להשיגם.

והנה באו לעזרתנו הספר "הקבוצה והקיבוץ בישראל", אותו כתב אליעזר שושני, מי שכיחן במשך שנים כמזכיר כללי של ברית התנועה הקיבוצית. הספר הופיע בהוצאת "דבר" ונר 354 עמודים ועוד נספחים רבים על 25 דפים נוספים. הצורה הגראפית נאה מאוד, הדימויים הם של יוסף יעקובסון. הספר נדפס בקיבוץ מרחביה. ב"דברי הקדמה" מוסר המחבר על שיטת העבודה של מחקרו. ב"סקירה" הוא מוסר על רעיון חיי השיתוף ועל התפתחותה של התנועה הקיבוצית. בפקים "יסודות הקבוצה והקיבוץ", "גודד העבודה" ו"התנועות הקיבוציות הארציות" מספר המחבר את תולדות התנועה הקיבוצית באופן מקוצר אבל קולע למדי עם נסיון להגדיר את המיוחד של כל תנועה. בפרק "ברית התנועה הקיבוצית" הוא מתאר את המסגרת המשותפת של כל הזרמים ואת המוסדות המשותפים של התנועה. על גבי 322 עמודים נמסרה האינפורמציה על סה"כ 234 קיבוצים שקיימים היום במדינה והאינפורמציה היא מפורטת, עניינית ומעודכנת על כל קיבוץ. בנספחים אפשר ללמוד על סה"כ האוכלוסיה בכל זרם, על מספר החברים והמועמדים ועל מספר הילדים. נוסף לכך ישנם נספחים על חלוקת הקרקע, על שנות ההתיישובות, על המפעלים התעשייתיים, על המפעלים האיזוריים, על מוסדות חינוך משותפים ואיזוריים, על כתי-ההארחה ועוד ועוד.

זהו ספר השייך למדף הספרים של כל חבר קיבוץ. בינתיים אפשר לשאול אותו בספרייה הקריאה הכללית וכל הקודם - זוכה.

אוריאל נהרי

תשע"ג התרבות

הרצאות: לשבועות הקרובים מחוכננו 2 הרצאות נוספות, האחת של ד"ר שמחה ורנר מהאוניברסיטה בר-אילן על יחסי ישחאל אפריקה והשניה של יהושע לוינסון על מלחמות המכבים ומצבה הגיאוגרפית של א"י. המרצה הינו מדריך ב-פנ"מ (בי"ס פיקוד ומטה). ההרצאה היא מומלצת מאוד ותלמה, אשר שמעה אותה בכנס פעילי חרבות לקראת חנוכה אומרת שהיא מרחקת ממש. הרצאה זו מחוכננת לנר ראשון של חנוכה.

כמו כן מבטיחים לנו לקצאת הבחירות, הרצאה של שר המסחר והתעשייה רב-אלוף חיים בר-לב וכן ביקור של צוות מטעם מזכירות הקיבוץ המאוחד.

חוגים: התחילו לפעול 2 חוגי תפירה בהדרכת המורה טובה ו-2 חוגי מלאכה בהדרכה של אסתר גבע; כמו כן החוג לידיעת הארץ של יוסף פרוינד. בנימין אלוש מוכן להמשיך בחוג אחד לאנגליה ויבוא בדברים עם החברים שלמדו אצלו לפני שנה. יריב ב.א. מוכן להדריך חוג לקריאה במקורות היהדות. המעוניינים מתבקשים לפנות אליו או אלי.

חנוכה: מסיבת חנוכה מחוכננת לערב שבת, נר שלישי של חנוכה, בבית-שרת, כמו כן יחיימו 6 האירועים המסורתיים - חערוכה חנוכיות, חנוכיידה של בית-הספר, מסיבת משחקים ולביבות בנר האחרון. אנא התכוננו להשתתפות פעילה.

הייתי רוצה לחקן במשהו את הביקורת הצוננת על הופעה "החייט ואשת הסנדלר" שהופיעה ביומן. לא היה רק נפלא לשבת שוב בבית-שרת ולשיר, אלא גרמה להרגשה הטובה הלהקה המלבבת שידעה להסב הנאה לכל החושים. בדו"ח למזה"ק כתבתי: "אינני זוכרת מתי היתה שביעות רצון כל כך כללית בציבור, ממש התלהבות. הקולות היפים, הדקציה הצלולה והטובה, הספורים הנחמדים שיש בהם בדיוק המידה הנכונה של פנימיות - ובסוף השירה! אם הם הצליחו לסחוף אתם את הציבור הקר של ג"ח, הרי זו הוכחה שהם גם טובים וגם חמים ואנושיים. תודה לך ולהם". נדמה לי שזה משקף יותר את חגובת הציבור. על חוכניות לילדת שבת תבוא כתבה מיוחדת.

לדלי

